

HANDLÄGGARE/ENHET
Enheten för avtalsfrågor
Sofie Rehnström

DATUM
2017-09-06

DIARIENUMMER
20170253

ERT DATUM
[F 11 Datum]

ER REFERENS
Ju2017/05104/L1

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

LOs yttrande över Ny lag om företagshemligheter, SOU 2017:45

LO är kritisk till lagförslaget i vissa delar och anser att förslaget går längre i skyddet av företagshemligheter än vad direktivet kräver. LO invänder inte mot förslaget i de delar det krävs för att genomföra EU-direktivet. Vidare anser LO att det saknas skäl att genomdriva förslaget om utökad kriminalisering och höjt straffvärde och motsätter sig kraftigt ett sådant.

Bakgrund

Av kommittédirektiven framgår att utredarens uppdrag var att överväga vilka ändringar som är nödvändiga för att anpassa svensk rätt till de nya EU-reglerna om skyddet för företagshemligheter. EU antog den 8 juni 2016 ett direktiv om skydd mot att icke röjd know-how och företagsinformation olagligen anskaffas, utnyttjas och röjs. Syftet med direktivet är att åstadkomma en harmonisering av medlemsstaternas civilrättsliga skydd för företagshemligheter.

Utredaren skulle också överväga hur ett straffansvar kan utformas när det gäller en anställd som obehörigen utnyttjar eller röjer en företagshemlighet som hen har fått tillgång till inom ramen för sina arbetsuppgifter. Uppdraget att se över straffansvaret grundar sig inte på EU-direktivet – detta innehåller inga straffrättsliga regler – utan har sin bakgrund i en uppfattning om att ett utökat straffansvar skulle förbättra möjligheterna att ingripa mot att företagshemligheter sprids och används illojalt.

POSTADRESS 105 53 Stockholm
BESÖKSADRESS Barnhusgatan 18
TELEFON 08-796 25 00 TELEFAX 08-24 52 28
E-POST mailbox@lo.se HEMSIDA www.lo.se
ORGANISATIONSNUMMER 802001-9769
BANKGIRO 368-4834 PLUSGIRO 8 50-8

Landsorganisationen i Sverige

LOs synpunkter

LO konstaterar att implementeringen av direktivet – även utan ett utökat straffansvar – innebär en betydande förstärkning av skyddet för företagshemligheter, vilket framgår av utredarens förslag. Legaldefinitionen av företagshemligheter förstärks och blir vidare och vitesförbud och andra säkerhetsåtgärder ska kunna meddelas i fler situationer än tidigare. Ytterligare kan nämnas att anskaffande av företagshemligheter kan ge upphov till skadeståndsskyldighet och inte endast, som tidigare, ett utnyttjande eller röjande. Absolut sekretess, obegränsad i tid, införs för ärenden gällande företagshemligheter vid domstolar och myndigheter.

Det är i stor utsträckning arbetstagare som hanterar företagshemligheter och det är i huvudsak de som riskerar drabbas av lagens olika sanktioner. Den hittills vanligaste påföljden är skadestånd och dessa kan uppgå till mycket höga belopp, inte sällan flera miljoner kronor, vilket i praktiken kan ruinera arbetstagaren och förstöra dennes liv.

Det är redan i nuläget svårt att med säkerhet kunna bedöma vad som utgör en företagshemlighet. En arbetstagare kan uppfatta något som en del av den erfarenhet och färdighet som förvärvats hederligt under normal yrkesutövning, men detta kan lika väl falla under definitionen av en företagshemlighet. Med den utvidgade definitionen kommer det att bli ännu svårare för en arbetstagare att förutse vad som är företagshemlighet eller inte. Att under sådana omständigheter riskera att drabbas av både straffrättsliga och skadeståndsrättsliga sanktioner innebär svåra överväganden för arbetstagarna. Enligt LOs uppfattning kan det leda till minskad rörlighet på arbetsmarknaden, något som inte är förenligt med direktivets syfte.

När det gäller förslagen om utvidgad kriminalisering anser LO att en sådan inte behövs och riskerar att få direkt oönskade effekter utifrån direktivets syfte. Nuvarande straffrättsliga regler och den förstärkning av skyddet för företagshemligheter som ett genomförande av direktivet innebär är tillräckligt för att tillgodose företagets behov av att skydda kommersiella intressen.

Proportionalitetsprincipen

Det nya EU-direktivet med civilrättsliga sanktioner kommer att få en indirekt påverkan på de rent nationella bestämmelserna om straff för vissa brott mot FHL, i sin nuvarande eller kommande lydelse. Även om de straffrättsliga bestämmelserna varken krävs eller omfattas av EU-direktivet så har direktivet indirekt påverkan på de bedömningar som ska göras av det straffrättsliga ansvaret och för skadestånd p.g.a. brott.

Detta eftersom sådan brottslighet framöver måste prövas med beaktande av det nya direktivets krav på proportionalitet och i ljuset av de allmänna EU-rättsliga principerna, inte minst i fråga om avvägningen mot arbetstagares fria rörlighet. Omvänt har också det straffrättsliga ansvaret och skadeståndsansvar vid brott påverkan på sanktioner för överträdelser av det civilrättsliga direktivet. Detta eftersom proportionalitetsbedömningarna självfallet måste göras utifrån en samlad bedömning av sanktionernas omfattning.

Lagrådsremissen bör innehålla en beskrivning av rekvisiten och förutsättningarna för när medlemsstaterna får föreskriva ett mer långtgående skydd. Direktivets art 1.1 andra stycket föreskriver nämligen ett sådant utrymme för medlemsstaterna "under uppfyllande av bestämmelserna i FEUF-fördraget". Artikeln innehåller alltså en direkt referens till fördragets principer. Viktigast i sammanhanget torde vara de fria rörligheterna och fördragets proportionalitetsprincip som har utvecklats närmare i EUD:s praxis. Innehållet i den EU-rättsliga proportionalitetsprincipen och domstolens praxis om hur lämplighetsbedömning och nödvändighetstest närmare ska göras vid bedömning av nationell lagstiftning bör redovisas i kommande lagrådsremiss. Det gäller inte minst frågan om målsättningen med åtgärden (i detta fall skyddet för företagshemligheter) hade kunnat uppnås med mindre ingripande åtgärder för att inte hindra arbetstagares fria rörlighet. Detta är särskilt angeläget eftersom artikel 1.3 uttryckligen stadgar att inget i direktivet ska tas som grund för att begränsa arbetstagares rörlighet vilken även måste bedömas i ljuset av artikel 114.2 i FEUF.

Nödvändigt röjande

I lagförslagets 3 § slås fast vad som inte ska anses som ett obehörigt angrepp på företagshemligheter (lagen gäller endast sådana). LOs uppfattning är att rekvisiten är väl strängt skrivna. Av direktivets artikel 3 framgår vad som är lagligt anskaffande av företagshemligheter. I artikel 5 framgår vilka situationer som ska undantas i de fall olagligt anskaffande föreligger. Förslaget har inte i tillräcklig utsträckning tagit hänsyn till dessa bestämmelser.

LO välkomnar utredningens skrivningar på sid 152 i frågan om fackliga företrädares roll. Utgångspunkten bör vara att den information som en arbetstagare röjt för sin arbetstagarföreträdare inom ramen för facklig rådgivning för att kunna tillvarata sina rättigheter i arbetslivet är att anses som nödvändig. Det är en frågeställning som inte är ovanlig inom ramen för facklig rådgivning. LO föreslår att det också görs ett förtydligande i kommande lagrådsremiss med innebörd att detta också gäller sedan en rättslig tvist uppstått.

Enligt direktivets ordalydelse i artikel 5 stycke 1 punkt c ska arbetstagaren även då ha rätt att röja företagshemligheter som denne känner till för fackliga förtroendemän och juridiska ombud i fackliga organisationer som agerar som rättsligt ombud för arbetstagare och för tillvaratagandet av dennes rätt.

Med hälsning
Landsorganisationen i Sverige

Karl-Petter Thorwaldsson

Sofie Rehnström